

17 مرداد، روز خبرنگار بهترین فرصت برای ارج نهادن ارزش کار خبرنگاران است و به عبارت دیگر این روز بهانه خوبی برای پاسداشت و صلابت اهلی اهل قلم و رسانه است.

از این حیث، کسی که قلم به دست می‌گیرد، باید تقوا، صداقت، عفاف و انصاف نسبت به دیگران را

سرلوحه فعالیت‌های خویش قرار دهد. گاه بر اثر رعایت نکردن عواملی چون صداقت نداشتن در فرآیند انتشارخبر، تناقض‌گویی، مبالغه و اغراق در فرآیند انتشار خبر، تحریف خبر، سانسور خبر، موثق نبودن خبر، عینی و واقعی نبودن خبر، بی‌طرف نبودن در انتشار اخبار و جذابیت نداشتن در خبررسانی مردم نمی‌تواند به خبر رسانه‌ها اعتماد کنند.

به سخن دیگر، در نوشتن و انتقادهای باید عدالت را رعایت کرد. این همان دستور قرآن است. «يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ»؛ پس مژده به بندگان من، کسانی که سخن‌ها را می‌شنوند و سپس نیکوترین آن را انتخاب می‌کنند.

آنچه اختصاصاً در این زمینه مورد تاکید است اینکه، بسیار واضح است که خبرنگار و رسانه در حقیقت امانتدار مردم در دستیابی به اطلاعات هستند و باید این امانت را به خوبی ادا کنند. حق مردم در جامعه اسلامی بر رسانه‌ها این است که از اخبار مفید، لازم و منطبق با مصالح جامعه برخوردار باشند.

در تراز خط خبرنگار مسلمان

بر این اساس، رسانه به عنوان واسطه بین مردم و واقعیت‌ها و رویدادها باید آینه وفادار رخدادهای اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و... باشد. به این صورت، قرآن کریم در آیه 58 سوره نساء بر اهمیت این موضوع تاکید می‌کند؛ «إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا...»، خداوند به شما دستور می‌دهد که امانت‌ها را به اهل آن باز گردانید. از این رو در نظام اخلاقی اسلام مردم و جامعه مورد احترامند و هیچ‌گاه و به هیچ قیمتی نباید آبرو و حیثیت مردم وجه‌المصالحه قرار گیرد.

با وجود این به عقیده کارشناسان حوزه رسانه، اخبار و اطلاعات اگر چه اصول خبررسانی در رسانه‌های امروز جهان، مبتنی بر شعار «دانستن حق مردم است» است، اما حق مردم علاوه بر دانستن شامل موارد دیگری نیز می‌شود که حفظ جامعه، حفظ دین، تقویت اتحاد، وحدت و انسجام جامعه، رشد و توسعه در همه ابعاد و ... همه و همه از جمله آنهاست.

بدون تردید، این اخبار و اطلاعات صحیح به عنوان امانتی از مردم نزد خبرنگار باید به صاحبان امانت برگردد و جایی که باید اظهار شود، اظهار شود.

از نظر بسیاری از مردم، روزنامه‌نگاری تنها یک حرفه نیست، بلکه یک رسالت است. بنابراین خبرنگار و روزنامه‌نگار باید مظهر اخلاق، عدالت و بی‌طرفی باشد. روزنامه‌نگاران برای اینکه بتوانند به عنوان چشم و گوش جامعه حقایق را بیان کرده و قضاوت را به عهده افکار عمومی بگذارند، باید اصل بی‌طرفی را رعایت کنند.

بار اطلاع‌رسانی سالم و بیان حقایق بردوش خبرنگاران مسلمان

در نگاه حرفه‌ای، خبرنگار فردی است که به نمایندگی از مردم، برای اطلاع‌رسانی سالم و بیان حقایق، عملکرد و رفتار تمام افراد جامعه، مخصوصاً مسئولان و صاحب منصبان را زیر ذره‌بین قرار داده و به نقد و موشکافی آن می‌پردازد. تا با شناخت نقاط ضعف و قوت به پیشبرد اهداف ملی و مردمی منتهی شود.

بی‌شک، با چنین نگرشی است که مسئولیت خبرنگاران و روزنامه‌نگاران در جامعه اسلامی شکل می‌گیرد. به این ترتیب می‌توان مهم‌ترین رسالت و نقش اهل قلم و رسانه‌ها را در نظام اسلامی در بیانات بنیانگذار نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران، امام خمینی(ره) به عینه مشاهده کرد.

به عقیده ایشان «رسانه‌های گروهی به ویژه صدا و سیما، این مراکز آموزش و پرورش عمومی، می‌توانند خدمات‌های گرانمایه‌ای را به فرهنگ اسلام و ایران کنند» (امام خمینی، 1370، ج 19، ص 109)؛ رسانه باید «روشنگری... داشته باشد و مردم را هدایت کند» (امام خمینی، 1370، ج 8، ص 18).

قسم به قلم و آن چه بدان می‌نویسند

حضرت امام(ره) به اصحاب رسانه‌ها هشدار می‌دادند و اینکه «در نوشته‌هایتان به خدا توجه داشته باشید. بدانید که این قلم که در دست شماست، در محضر خداست و اگر هر کلمه‌ای نوشته شود،

بعد سوال می‌شود که چرا این کلمه نوشته شده است. اگر به جای این کلمه بشود یک کلمه خوب؛ تر نوشت، از شما سوال می‌کنند چرا این کلمه زشت را نوشته‌اید؛ (امام خمینی، 1370، ج 13، ص 251) و در این خصوص همچنین تاکید بر این دارند؛ قبل از اینکه تیتراها را بخواهید درشت بنویسید، با خودتان خلوت کنید و ببینید که برای چه این کار را می‌کنید؟ مقصد شما چه است. (امام خمینی، 1370، ج 14، ص 69).

در کل باید گفت، اهل قلم در نظام اسلامی جایگاهی ارزنده و رفیعی دارد، به طوریکه خداوند متعال در عظمت و شأن قلم، سوره‌ای به آن اختصاص داده و به قلم آنان سوگند یاد می‌کند؛ و القلم و ما یسطرون؛ قسم به قلم و آن چه بدان می‌نویسند. همین ...

نگارنده: موسی کاظم؛ زاده